

## II. Rákóci Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

|               |                                            |         |                     |             |                 |
|---------------|--------------------------------------------|---------|---------------------|-------------|-----------------|
| Képzési szint | Alapképzés<br>(BA)<br>Mesterképzés<br>(MA) | Tagozat | Nappali<br>Levelező | Tanév/félév | 2024-2025<br>I. |
|---------------|--------------------------------------------|---------|---------------------|-------------|-----------------|

### Tantárgyleírás

|                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A tantárgy címe                                                              | Kortárs magyar gyermek- és ifjúsági irodalom                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Tanszék                                                                      | Pedagógia, Pszichológia, Tanító, Óvodapedagógia, Oktatás- és Intézményvezetés Tanszék                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Képzési program                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| A tantárgy típusa, kreditértéke, óraszám (előadás/szeminárium/önálló munka)  | Típus (kötelező vagy választható): választható<br>Kreditérték: 4<br>Előadás: 14<br>Szeminárium/gyakorlat: 26<br>Laboratóriumi munka: 0<br>Önálló munka: 80                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Tárgyfelelős oktató(k) (név, tudományos fokozat, tudományos cím, e-mail cím) | Csopák Éva, adjunktus<br><a href="mailto:csopak.eva@kmf.org.ua">csopak.eva@kmf.org.ua</a>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| A tantárgy előkövetelményei                                                  | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| A tantárgy általános ismertetése, célja, várható eredményei, főbb témakörei  | <p><b>Célja:</b> A kortárs gyermekirodalom alkotásainak olvastatásán keresztül a hallgatók megismerik az elmúlt időszak néhány fontos meseregényét és ifjúsági regényét, rácsatlakozva ezzel az élő magyar nyelvű irodalom folyamataira. Mindez azzal a céllal realizálódik, hogy a hallgatók leendő hivatásukat minél frissebb, a jelenkor problémáira reflektáló, azt nyelvében is reprezentáló alkotások olvasásával olyan irodalmi műveltség kialakítását célozzák meg, ami lehetővé teszi, hogy leendő pedagógusi munkájuk során eredményesen tevékenykedjenek.</p> <p>A kurzus módszertani vetülete azt jelenti, hogy hangsúlyos szempontként érvényesül a vizsgált művek tanítása, taníthatósága. A tárgyalandó kortárs gyermekirodalmi alkotások mindegyike alkalmas arra, hogy az általános iskolában, óvodában szerepet kapjon, akár teljes, akár részleges feldolgozás keretében. A hallgatók ezért az elolvasott művekhez óravázlatokat, foglalkozásterveket készítenek. A kurzus kialakításánál alapvető szempont, hogy lehetőséget biztosítson a hallgatók számára az önálló tanulásra; ezért a</p> |

rendelkezésre álló órakeret; a szemináriumi foglalkozások folyamatos önálló és csoportos tevékenységet igényelnek a hallgatók részéről; a kooperáció nemcsak a tanítási tervezetek, óravázlatok/foglalkozástervek viszonylatában releváns: alapvető attitűdként tételeződik, ami az jelenti, hogy a kurzus hallgatói az önálló felkészülés mellett csoportosan tevékenykednek, megtanulnak együtt dolgozni és gondolkodni. A közös tervezés mellett a tanítás jellegéből fakadóan természetesen lehetőség nyílik az egyéni megnyilatkozásokra, vitára, beszélgetésre is, ami ezért fontos, mert az irodalom befogadásesztétikájához evidens módon tartozik hozzá, hogy az olvasást a közös megbeszélés, közös feldolgozási folyamat követi, amelyben a reflexiók megvitatásának, a különböző vélemények egymás mellé állításának, ütköztetésének nagy szerepet szánunk.

#### **Feladatai:**

- Tájékozódás a kortárs gyermek- és ifjúsági irodalomban, a meglévő ismeretek bővítése és szintetizálása;
- a gyermek- és ifjúsági irodalom kortárs horizontjának tanulmányozása; meseregények és ifjúsági regények olvasása és közvetítése;
- a kortárs gyermekirodalmi alkotások olvasása és elemzése (meseregények, ifjúsági regények);
- műelemzés és műértelmezés, szövegolvasás, az interpretációs stratégiák kialakítása, fejlesztése, új olvasási módok megismerése;
- a prezentációs készség fejlesztése;

#### **Kialakítandó kompetenciák:**

##### ***tudnia kell:***

- ismerjék a tantárgyi szakkifejezéseket;
- ismerjék a kortárs gyermekirodalmi szerzőket;
- ismerjék a fent említett szerzők jelentősebb műveit;
- ismerjék a kortárs gyermekirodalom jellemző vonásait, jellegzetességeit, különbségeit a klasszikus irodalomhoz képest;
- tájékozódjanak a tantárgy szakirodalmában.

##### ***képesnek kell lennie:***

- képesek legyenek a megismert művek elemzésére;

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• magabiztosan fel tudják ismerni és tudják elemezni a különböző műveket, típusokat;</li> <li>• képesek legyenek összefüggéseiben látni a klasszikus és a kortárs gyermekirodalmi műveket, a közöttük lévő összefüggéseket és különbségeket.</li> </ul> <p><b>Főbb témakörei:</b></p> <p><b>1. tartalmi modul</b></p> <p><b>A kortárs gyermekirodalom változásai, újdonságok a gyermekirodalomban</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Újítások a gyermekköltészet területén</li> <li>2. A meseregények/kalandregények változásai a kortárs gyermekirodalomban</li> <li>3. A „slow reading”, mint olvasási módszer megismertetése</li> <li>4. Szocio-tartalmak megjelenése a gyermekirodalomban</li> <li>5. Nyelvjátékok – mint újítás az irodalomban</li> <li>6. A mesék átalakulása, változásai a klasszikus gyermekirodalomhoz viszonyítva</li> </ol> <p><b>2. tartalmi modul</b></p> <p><b>Kortárs klasszikusok. Ismerkedés a kortárs gyermekirodalom képviselőivel és műveikkel</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Varró Dániel</li> <li>➤ Lackfi János</li> <li>➤ Tóth Krisztina</li> <li>➤ Darvasi László</li> <li>➤ Bartos Erika</li> <li>➤ Berg Judit</li> <li>➤ Leiner Laura</li> </ul> <p>külföldi kortárs írók</p> |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**A tantárgy teljesítésének és értékelésének feltételei**

| <b>Félévi feladat</b>                                                                             | <b>Elérhető pontszám</b> | <b>Értékelés szempontjai</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>1. tartalmi modul</b><br>A kortárs gyermekirodalom változásai, újdonságok a gyermekirodalomban | 5                        | A munkáért járó pontok száma az alábbi követelményeknek való megfeleléstől függ: <ul style="list-style-type: none"> <li>• a tanulási feladatok elvégzésének időszerűsége;</li> <li>• a feladatok teljes körű végrehajtása;</li> <li>• a tanulási feladatok végrehajtásának minősége;</li> <li>• a teljesítés önállósága;</li> <li>• kreativitás a feladatok végrehajtása során;</li> <li>• kezdeményezőkézség a tanulási tevékenységekben.</li> </ul> |
| <b>2. tartalmi modul</b><br>Kortárs klasszikusok. Ismerkedés a kortárs                            | 5                        | A munkáért járó pontok száma az alábbi követelményeknek való megfeleléstől függ:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |

|                                                                  |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|------------------------------------------------------------------|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| gyermekirodalom képviselőivel és műveikkel                       |  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• a tanulási feladatok elvégzésének időszerűsége;</li> <li>• a feladatok teljes körű végrehajtása;</li> <li>• a tanulási feladatok végrehajtásának minősége;</li> <li>• a teljesítés önállósága;</li> <li>• kreativitás a feladatok végrehajtása során;</li> </ul> kezdeményezőkészség a tanulási tevékenységekben.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|                                                                  |  | <p>A gyakorlati órákon tartott előadások, és beadott referátumok során megszerezhető 40 pont, az órákon végzett csoportmunkák, viták során további 20 pont szerezhető.</p> <p>A modulzáró dolgozaton 40 pont szerezhető, mely 2 részből áll – egy elméleti kérdés és egy meghatározott mű elemzése .</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>A tantárggyal kapcsolatos egyéb tudnivalók, követelmények</b> |  | <b>Az ismeretek ellenőrzésének formája:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prezentációs kiselőadások,</li> <li>• versmondás,</li> <li>• meseelemzés,</li> <li>• csoportmunkák, viták,</li> <li>• témazáró dolgozat</li> <li>• beszámoló</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>A tantárgy alapvető irodalma és digitális segédanyagok</b>    |  | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Bálint Péter (válogatta és szerk.): Közelítések a meséhez. A mese értelmezhetőségei. Didakt Kiadó, Debrecen, 2003, 223 p.</li> <li>2. Bognár Tas: Elemzések a gyermek- és ifjúsági irodalom körében. (Regények, meseregények.), Tankönyvkiadó, Budapest, 1990, 239 p.</li> <li>3. Bognár Tas: Gyermekpróza világ – és magyar irodalom. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004.</li> <li>4. Boldizsár Ildikó: Mesepoétika. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2004, 312 p. Propp, V. J.: A mese morfológiája. 2. javított kiadás. Osiris Kiadó – Századvég Kiadó, Budapest, 1995, 213 p.</li> <li>5. Boldizsár Ildikó: Varázslás és fogyókúra. Mesék, mesemondók, motívumok. József Attila Kör – Kijárat Kiadó, Budapest, 1997, 219 p.</li> <li>6. Csájiné Knézics Anikó – Gombos Péter (szerk.): Tündérszalag. Gyermekantológia. Apáczai Kiadó, 2012.</li> <li>7. F. Hegyi Marianna – G. Papp Katalin (szerk.): Titkok föltárulnak, a tabuk összetörnek. Társadalmi változások ábrázolása kortárs hazai és külföldi ifjúsági regényekben. In: „A játszótársam, mondd, akarsz-e lenni,...” A kortárs magyar gyermek- és ifjúsági irodalom jelene és jövője. Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskola Magyar Nyelvi és Irodalmi Tanszéke, Győr, 1999.</li> <li>8. Fenyő D. György: A mese határai. Új Forrás, 2004/2. (<a href="http://www.jamk.hu/ujforras/0402_17.htm">http://www.jamk.hu/ujforras/0402_17.htm</a>)</li> </ol> |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p>9. Fogarassy Miklós: Hagyomány és modernség a mai magyar gyermekirodalomban. Új Pedagógiai Szemle, 1996/ 3. 123–125.</p> <p>10. Komáromi Gabriella: Mesék, meseregények, gyermektörténetek, In: UŐ. (szerk.): Gyermekirodalom. Helikon Kiadó, Budapest, 1999, 207–231.</p> <p>Komáromi Gabriella: Regényvilágok a kortárs ifjúsági prózában, In: UŐ. (szerk.): Gyermekirodalom. Helikon Kiadó, Budapest, 1999, 232–249.</p> |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|